

אוניברסיטת בר-אילן
התכנית הבינתחומית ללימודי מגדר

מגדר ומדינת רווחה – 27-965-01
שנה"ל תשע"ו, סמסטר א', שיעור 2 ש"ס

ד"ר ענת הרבסט

א. מטרת הקורס

הקורס יתמקד בקשרים המורכבים בין מגדר ומדינת הרווחה. למדינת הרווחה השפעה ניכרת על חייהן של משפחות, הורים, נשים בכלל ואמהות בפרט. הקורס ידון באופנים השונים בהם מדינת הרווחה מהווה מנוף לשיפור מעמדן ולהעמקת שוויון של נשים לעומת הדרכים בהן היא תורמת לשעתוק הסדר המגדרי הקיים. בחינת נושאים אלה תיעשה באמצעות דיון בסוגיות מרכזיות בתחום של מגדר ומדינת רווחה: עבודה בשכר, עבודת הטיפול ומיסוד זכויותיהן של נשים במדינת הרווחה.

ב. תוכן הקורס

הקורס יתחלק לשלושה אשכולות מרכזיים: האשכול הראשון יעסוק בהגדרת מדינת הרווחה, התפתחותה ההיסטורית ובמשטרי רווחה (שיעורים 1-6). האשכול השני יעסוק במדינת הרווחה ופניה המגוונים ביחס לנשים: נשים כמועסקות, צרכניות ואזרחיות (שיעורים 7-10). האשכול השלישי יעסוק במדינת הרווחה והמשפחה (שיעורים 11-14).

להלן רשימת נושאי השיעורים ופריטי הקריאה הנדרשים לכל שיעור (פריטי החובה מסומנים בכוכבית *).

ג. מטלות הקורס

עבודה מסכמת – 100% מציון הקורס.

ד. נושאי השיעור ורשימה ביבליוגרפית

1. מדינת הרווחה: הגדרה ומאפיינים מרכזיים (שיעורים 1-5):
מהי מדינת הרווחה?

שיעור 1

גל, ג' (2006). מדינת רווחה. בתוך א' רם ונ' ברקוביץ' (עורכים), *אי/שוויון* (עמ' 228-233). באר שבע: הוצאת הספרים של אוניברסיטת בר-גוריון בנגב. *

רוזנהק, ז' (2007). דינמיקות של הכלה והדרה במדינת הרווחה הישראלית: בניית מדינה וכלכלה מדינית. בתוך ח' הרצוג, ט' כוכבי וש' צלניקר (עורכים), *דורות, מרחבים וזהויות* (עמ' 317-349). ירושלים: מכון ון-ליר בירושלים והקיבוץ המאוחד. *

טיפולוגיות של מדינות רווחה

שיעור 2

דורון, א' (2003). משטר הרווחה במדינת ישראל: מגמות השינוי והשלכותיהן החברתיות. סוציולוגיה ישראלית, ה(2), 434-417. *

שיעור 3

Gal, J. (2010). Is there an extended family of Mediterranean welfare states? *Journal of European Social Policy*, 20(4), 283-300. *

שיעור 4

Orloff, A. (1996). Gender in the Welfare State. *Annual Review of Sociology*, 22, 51-78. *

שיעור 5

O'Connor S. J. (1996). Understanding Women in Welfare States. *Current Sociology*, 44(2), 1-12. *

שיעור 6

Jawad, R., & Yakut-Cakar, B. (2010). Religion and Social Policy in the Middle East: The (Re)Constitution of an Old-New Partnership. *Social Policy and Administration*, 44(6), 658-672. *

2. נשים ומדינת הרווחה: מועסקות, צרכניות ואזרחיות (שיעורים 7-10) :

שיעור 7

אנדבלד, מ', ברקלי, נ', גוטליב, ד' הלא, א', (2014). דוח ממדי העוני והפערים החברתיים, 2013. ירושלים: המוסד לביטוח לאומי. עמ' 1-12. *

הפמיניזציה של העוני

שיעור 8

Brady, David, & Kall, Denise (2008). Nearly universal, but somewhat distinct: The feminization of poverty in affluent Western democracies, 1969-2000. *Social Science Research*, 37(3), 976-1007.*

מדינת הרווחה ועובדות אבודות?

ירעאלי, דפנה (2001). יחסי עבודה ומשפחה, המקרה של נשים במעמדות הביניים בישראל. האישה ביהדות. סדרת דיונים (7) עמ' 3-16. *

שיעור 9

Pfau-Effinger, B. (2005). Welfare state policies and the development of care arrangements. *European Societies*, 7(2): 321-347.*

נשים וגלובליזציה – הגברת פגיעות או עוצמה ?

שיעור 10

Sainsbury, D. (2006). Immigrants' Social Rights in Comparative Perspective: Welfare Regimes, Forms in Immigration and Immigration Policy Regimes. *Journal of European Social Policy*, 16(3): 229-244. *

3. מדינת הרווחה ומשפחות בתהליכי שינוי (שיעורים 11-14)

שיעור 11

Abramovitz, M. (2006). Welfare reform in the United States: gender, race and class matter. *Critical Social Policy*, 26(2), 336–364. *

שיעור 12

Herbst, A. (2013). Welfare Mom as Warrior Mom: Discourse in the 2003 Single Mothers' Protest in Israel. *Journal of Social Policy*, 42(1), 129-145. *

שיעור 13

Albelda, R. (2011). "Time Binds: U.S. Antipoverty Policies, Poverty and Single Mother's Well-being." *Feminist Economics* 17(4): 189–214.

שיעור 14

Hirschmann, J. N. (2001). A Question of freedom, a question of rights? Women and welfare. In J. N. Hirschmann, & U. Liebert (Eds.), *Women and Welfare, Theory and Practice in the United Europe* (pp. 84-107). New Brunswick: Rutgers University Press. *

מאמרי רשות:

בנימין, א' (2006). במורדות שוק העבודה: מסחור כוח עבודה נשי בישראל. *תרבות דמוקרטית*, 10(4), 63-96.

סבירסקי, ש', קונור-אטיאס, א', סבירסקי, ב', ויחזקאל, י' (2001). *נשים בשוק העבודה של מדינת הרווחה בישראל*. תל אביב: מרכז אדוה. עמ' 19-44.

פוגל-ביז'אווי, ס' (1999). משפחות בישראל: בין משפחתיות לפוסט-מודרניות, בתוך: ד' זרעאלי, א' פרידמן, ה' דהאן-כלב, ח' הרצוג, מ' חסן, ח' נוה וס' פוגל-ביז'אווי

- (עורכות), מין מיגדר פוליטיקה (עמ' 107-166). תל אביב: קו אדום, הוצאת הקיבוץ המאוחד.
- Esping-Andersen, G. (1990). The Three Political Economies of the Welfare State. *International Journal of Sociology*, 20(3), 92-123.
- Lewis, J., & Hobson, B. (1997). Introduction. In J. Lewis (Ed.), *Lone Mothers in European Welfare Regimes: Shifting Policy Logics* (pp. 1-20). London: J. Kingsley Publishers
- Orloff, A. S. (1993). Gender and the Social Rights of Citizenship: The Comparative Analysis of Gender Relations and Welfare States. *American Sociological Review*, 58, 303-328.
- Daly, M. (2000). *The Gender Division of Welfare*. Cambridge: Cambridge University Press (pp. 19-44).
- Hobson, B., Lewis, J., & Siim, B. (2002). Introduction: Contested concepts in gender and social politics. In B. Hobson, J. Lewis, & B. Siim (Eds.), *Contested Concept in Gender and Social Politics* (pp. 1-22). UK: Edward Elgar
- Knijn, T. & Ostner, I. (2002). Commodification and de-comodification. In B. Hobson, J. Lewis, and B. Siim (Eds.), *Contested Concept in Gender and Social Politics* (pp. 141-169). UK: Edward Elgar.
- Korpi, W. (2000). Faces of inequality: Gender, class, and patterns of inequalities in different types of welfare states. *Social Politics*, 7, 127-191.
- Pfau-Effinger, Brigit (2005). Culture and welfare state policies: Reflections on a complex interrelation. *Journal of Social Policy*, 34(1), 3-20.